

ISLAM I MUSLIMANI U ITALIJI

Gledano povijesno islam je u Italiju stigao u tri njena područja i u tri vremenska perioda.

Prvo je 827. godine stigao na otok Siciliju za vrijeme vlasti dinastije Egaliba i njenog vladara Ibrahim ibn el-Agleba, a osvajio ga je poznati vojni zapovjednik Esed ibn el-Furat. Ova dinastija je imala u Sredozemlju snažnu pomorsku armadu koje su se svi protivnici plašili i njenu snagu i moć uvažavali.

Drugo područje u koje su muslimani doprli osvajanjima bila je otok Sardinija koga su osvojili zapovjednici dinastije Fatimija 809. godine, čija je vlast naslijedila dinastiju Egaliba. Nakon Fatimija 1015. godine Sardiniju preuzima dinastija Tavaif iz Španjolske, a preuzeo je glasoviti morski vuk i prvi admiral El-Mudžahid el-Amiri porijeklom iz Kotora, čovjek za koga Vladimir Mažuranić piše da je *najfantastičniji izdanak hrvatske krvi*. Njegova vladavina na ovom otoku kratko je trajala, niti godinu dana. El-Mudžahid je nesretnim slučajem izgubio glavninu pomorske flote u strašnoj oluji koja je pogodila Sardiniju. Što nije uništila oluja, uništila je flota kršćanske alijanse koja je krenula protiv Mudžahida koji je skoro četrdeset godina držao u strahu sve trgovačke kolonije na Sredozemnom moru. Nitko bez njegova dopuštenja nije mogao putovati ovim morem.

Nakon što je muslimanska flota dinastije Egaliba osvojila Siciliju krenula je na sjever prema gradu Brindiziju koga su osvojili 836. godine, a zatim i Napoli 837. da bi na kraju osvojili Otrant, ali se ni tu nisu zadržali. Krenuli su prema Rimu i stigli pred njegove zidine 846. godine prisilivši papu na plaćanje danka.

Zbog međumuslimanskih sukoba na Istoku i na Zapadu države, kršćanska alijansa uspijeva povratiti brojne gradove; Brindizi 870., a iste godine i Bari i Otrant. Nakon toga Fatimije pokušavaju vratiti izgubljeno 934. godine, ali bez uspjeha.

Godine 1481. Osmanska mornarica pod zapovjedništvom Hajrudina Barbarose pokušala je osvojiti južnu Italiju, ali bez uspjeha.

U novije doba, nakon Drugog svjetskog rata, prvi muslimani stižu u Italiju i to iz nekih europskih zemalja, poglavito iz Albanije. Nakon njih stižu muslimani iz talijanskih kolonijalnih područja Afrike, a poglavito iz Libije, Etiopije i Tunisa. Ovima treba dodati i ne mali broj Talijana prelaznika na islam. Ne treba također zaboraviti ni brojnu koloniju studenata iz muslimanskih krajeva koji su dolazili na školovanje na vrlo kvalitetnim talijanskim sveučilištima. Prema sadašnjim proračunima u Italiji ima oko 500.000 muslimana. S obzirom da je u Italiji živjelo i boravilo 2,670.514 stranaca krajem 2006., te s obzirom da u ovoj zemlji nema precizne statistike o muslimanima, pretpostavlja se da ih ima i oko milijun ili 2% od ukupnog broja stanovnika. Najveći broj muslimana

porijeklom su iz Maroka 28,5%, Albanije 20%. Ostalih nešto više od 50% su iz Tunisa, Senegala, Egipta, Bangladeša, Pakistana, Albanije, Alžira, Bosne i Nigerije. Od ukupnog broja muslimana u Italiji 98% su sunniti, a 2% Ši'a. Ono što je poražavajuće za muslimane u Italiji jeste službeni podatak iz 2001. godine da samo 10.000 njih ima talijansko državljanstvo i to uglavnom muslimani iz Albanije i sa Kosova. Tome su naročito doprinijelo talijansko zakonodavstvo koje strancima vrlo teško odobrava državljanstvo. Dodatnu teškoću predstavlja i činjenica što talijanski zakoni ne dopuštaju osobama koje su dobile državljanstvo da dovedu svoju obitelj i preko njega dobiju državljanstvo. Tako na primjer na 100 muslimanki dolazi 227 muslimana-muškaraca i zbog toga među talijanskim muslimanima ima veliki procent mješovitih brakova, što predstavlja veliki procent asimilacije..

Prema istim izvorima u Italiji krajem 2008. i početkom 2009. godine ima 700 islamskih centara i mesdžida. Samo islamskih kulturnih centara ima 150 raširenih u svih dvadeset talijanskih pokrajina. Najveći europski islamski centar je u Rimu s oko 25.000 m². Ono što je negativno u ovom Islamskom centru jeste Upravni odbor je sastavljen od osoba koji borave izvan Rima. Tako na primjer predsjednik Centra Muhammed Nur Dušan boravi u Ankoni, a informativni urednik centra Izudin Zejr u Firenci i tako redom. Zbog toga je Centar vrlo rijetko otvoren i nedostupan muslimanima i javnosti. Savjet Islamskog centra sastavljen je od Veleposlanika islamskih zemalja koji tu dužnost obavljaju počasnno ne vodeći računa da bude središte islamskih aktivnosti. Druga islamska organizacija zvana *Rabita* kojom predsjeda dr. Ebu Hajr Brigić sa sjedištem u Milanu. U Milanu djeluje i Islamski kulturni institut kojim upravlja Šejh Ebu Imad. Islamski centar u Rimu je pod upravom Rabite iz Mekke, a s njim upravlja Abdullah Ridvan, koga je imenovala Rabita.

Treća islamska organizacija pod nazivom *Udruga islamskih zajednica na Zapadu* koju su osnovali muslimani izbjeglice iz istočne Europe. To je prva islamska institucija u Italiji, sa sjedištem u Rimu. Ovom zajednicom upravljaju uglavnom muslimani Albanci.

U Italiji postoje brojni prijevodi Kur'ana na talijanski jezik. Uglavnom su to radili kršćani, pa se u njihovu autentičnost s pravom sumnja.

Brojni su problemi muslimana u Italiji. Najveći je nedostatak jedinstvo muslimana. Prema talijanskom zakonu priznata je ona vjerska zajednica koja potpiše Sporazum s vladom Italije. To do sada nije učinila ni jedna islamska institucija. Bilo je pokušaja *Udruge islamskih institucija i zajednica*, ali je zbog brojnih kritika i napada drugih islamskih organizacija, odustala od potpisivanja Sporazuma. Takve sporazume imaju ostale, mnogo manje, vjerske zajednice kao što su Protestanti, Budisti i Židovi. Zbog toga što je islam nepriznat u ovoj zemlji, treba kriviti isključivo rukovodstva brojnih islamskih institucija.

Sredinom 2008. *Ujedinjeni islamski talijanski savez* objavio je namjeru da potpiše s državom Sporazum u ime muslimana Italije. Naišao je na žestoku oporbu *Talijanske udruge islamskih organizacija*. Talijanska vlada je bila spremna financijski pomoći ovu udrugu, ali se sve svršilo na neuspjehu. Treba istaći da ovaj savez islamskih zajednica i institucija kontrolira oko 85% mesdžida u Italiji, što ga čini snažnim, legitimnim i utjecajnim među muslimanima.

U Italiji djeluje i *Talijanska udruga sufija* koju predvodi Šejh Palavičini, musliman kineskoga porijekla vrlo utjecajan u talijanskom društvu i vrlo cijenjen sudionik u talijanskim intelektualnim krugovima. Zahvaljujući aktivnosti ove Udruge u Italiji ima nekoliko tekija. Brojni su talijanski intelektualci prihvatili islam zahvaljujući sufijskoj aktivnosti ove organizacije, a među njima ima i jedan ministar. Ima međutim i onih muslimana koji su napustili islam i prihvatili katolicizam, poput već poznatog novinara egipatskog porijekla Allama.

Prema nekim neslužbenim procjenama u Italiji ima oko 50.000 muslimana Italijana, prelaznika na islam. Treba međutim ovu brojku prihvatiti s velikom rezervom.

Da situacija bude još teža po muslimane u Italiji postoje neke muslimanske udruge selefističkih opredjeljenja i smatra ih se subverzivnim, pa i terorističkim. Za to su talijanske obavještajne organizacije prisutne skoro u svim mesdžidima i centrima diljem Italije, nastojeći spriječiti terorističke napade, kako tvrde. Tako na primjer u Milanu djeluje jedna skupina muslimana radikalnog opredjeljenja. Obavještajni izvori navode da je teroristički pokušaj u Rijeci u Hrvatskoj kreiran među radikalnim muslimanskim grupama u Italiji. Imam mesdžida u Milanu Enver Ša'ban stavio se na čelu dragovoljaca za pomoć Bosni i Hercegovini. Godine 1995. on je poginuo u miniranom automobilu ispred Policijske uprave u Rijeci postavši tako žrtva vlastitog grijeha.

Jedna od rijetkih fotografija velikog Islamskog kulturnog centra u Rimu

Za Rimsku džamiju se tvrdi da je jedna od najskladnijih građevina islamske arhitekture

Velika džamija u Rimu ujedno je i najveća u Europi sa oko 22.000 m² i izvanredne je arhitektonske vrijednosti

Džamija u Milanu